

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 18.5.2011
SEK(2011) 581 v konečném znění

[...]

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Shrnutí posouzení dopadů

Průvodní dokument k

**sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a
sociálnímu výboru a Výboru regionů –**

Posílení práv obětí v EU

{KOM(2011) 274 v konečném znění}
{SEK(2011) 580 v konečném znění}

1. POLITICKÉ SOUVISLOSTI A POSTUP

Evropská rada ve Stockholmském programu (2010–2014) požadovala další opatření, aby se potřeby obětí trestného činu dostaly do centra našich soudních systémů. Tento záměr Komise dále potvrdila ve svém Akčním plánu provádění Stockholmského programu. Příloha I Pracovního programu Komise na rok 2011 obsahuje jako strategickou iniciativu seznam práv obětí trestného činu a způsobů podpory poskytované těmto obětem. Rovněž Evropský parlament vyzval Radu k přijetí komplexního právního rámce, který by obětem trestného činu nabízel co možná nejširší ochranu. Navíc se i Komise ve své „zprávě o občanství“ ze dne 27. října 2010 zasazuje o odstranění překážek v uplatňování práv občanů tím, že přikládá větší váhu jednotlivým právům poskytovaným na úrovni EU. Tento přístup se odráží v posílení práv obětí, stejně jako v posílení procedurálních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení.

Posuzované problémy, cíle a možnosti politiky vycházely z výsledků veřejné konzultace, ze dvou studií vypracovaných externími dodavateli a z odborných poznatků, které získala Komise. Také byla zřízena meziútvarová řídicí skupina.

2. VYMEZENÍ PROBLÉMU

Problém viktimizace související s trestnou činností v Evropě je značný – každoročně trpí přímo důsledky trestných činů přibližně 15 % obyvatel EU¹. Posouzení dopadů se zabývá kvalitou zacházení s oběťmi v návaznosti na trestný čin a v průběhu následujícího trestního řízení a jejich právem na stejnou minimální úroveň zacházení, včetně nediskriminačního přístupu k právní ochraně ve všech členských státech EU bez ohledu na jejich státní příslušnost nebo zemi původu.

Vstupem Lisabonské smlouvy v platnost poskytují nová ustanovení týkající se trestního soudnictví jasný právní základ k tomu, aby Evropská unie zavedla minimální pravidla pro práva obětí v zájmu zajištění vzájemné důvěry a vzájemného uznávání rozsudků. To znamená, že by si soudy měly vzájemně důvěřovat, pokud jde o pravidla nestrannosti a spravedlnosti, a občané EU by měli mít důvěru, že budou uplatňována minimální pravidla na stejné úrovni, pokud by cestovali do zahraničí, či tam žili.

Většina členských států dnes disponuje určitou úrovní ochrany obětí trestného činu a úrovní jejich podpory, ale úloha obětí v trestním řízení a jejich potřeby nejsou stále ještě v jejich systémech soudnictví dostatečně vyřešeny. Lidem, kteří se stanou obětí trestného činu, není v celé Evropě zaručeno zacházení s respektem, ani nemají k dispozici příslušnou podporu, ochranu nebo přístup k základním prvkům právní ochrany. K vyřešení tohoto problému musí členské státy zvýšit úroveň práv obětí tak, aby odpovídaly pravidlům již zavedeným mezinárodními nástroji a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

EU práva obětí v trestním řízení již řeší ve stávajících právních předpisech. Ačkoli jsou jejich cíle a působnost stále aktuální, změnil se pohled společnosti na oběti a objevily se nové cíle, kterými je třeba se zabývat. Provádění právních předpisů je navíc neúčinné. Stávající právní předpisy EU proto nevyhovují potřebám obětí.

Uvedené záležitosti jsou shrnuty do dvou níže popsanych problémů:

¹ Podle údajů Eurostatu bylo v členských státech EU v roce 2007 zaznamenáno okolo 30 milionů trestných činů (bez méně závažné trestné činnosti) (Eurostat, Statistika v kostce (*Statistics in focus*), 36/2009). Na základě analýzy průzkumu veřejného mínění týkající se trestné činnosti v EU uvedené v dokumentu „Zatížení trestnou činností v EU“ (*The Burden of Crime in the EU*) (www.europeansafetyobservatory.eu) je třeba k tomuto údaji připočíst předpokládaných 60 % neoznámených trestných činů, čímž dojdeme přibližně k 75 milionům přímých obětí trestného činu ročně (asi 15 % obyvatel EU).

Problém A: Stávající **právní předpisy EU jsou nevyhovující** pro zlepšení situace obětí – jsou vágní, neobsahují konkrétní povinnosti a nejsou vymahatelné, a proto je členské státy provádějí nedostatečně.

Problém B: V členských státech nejsou dostatečně řešeny **potřeby obětí** trestného činu – oběti nemají 1) uznání a respekt, 2) ochranu, 3) podporu, 4) účinný přístup k právní ochraně a 5) účinný přístup k odškodnění a nápravě.

Důsledky trestného činu a neuspokojení potřeb obětí nese také **značné skryté náklady**, včetně významných finančních nákladů a zdravotních nákladů.

2.1. Problém A – právní předpisy EU jsou nevyhovující pro zlepšení situace obětí

EU přijala rámcové rozhodnutí 2001/220/SVV o postavení obětí v trestním řízení („rámcové rozhodnutí“) a směrnici 2004/80/ES o odškodňování obětí trestných činů. Úroveň provádění těchto dvou právních předpisů členskými státy se různí. Směrnici o odškodňování provedla většina členských států, ale bude nutné dále prověřit, do jaké míry je skutečně účinná. Na druhé straně provedení rámcového rozhodnutí není uspokojivé.

I když do působnosti rámcového rozhodnutí spadá většina práv obětí všech druhů trestných činů a je z velké části stále relevantní, je nutné, aby s ohledem na rostoucí informovanost a měnící se soudní kulturu každé nové opatření pokrývalo širší spektrum práv a povinností pro členské státy a neřešilo jen práva a potřeby stíhaných osob, ale i obětí. S ohledem na nový výzkum a zjištění týkající se obětí je proto třeba aktualizovat působnost právních předpisů EU týkajících se potřeb obětí, zejména pokud jde o vzájemné uznávání ochranných opatření a přístup k právní ochraně.

Rámcové rozhodnutí nedosahuje požadované výsledky, pokud jde o řešení potřeb obětí a dosažení minimálních pravidel pro oběti v celé EU, ani se jim nepřibližuje. Žádný členský stát nemůže prohlásit, že rámcové rozhodnutí provedl v plném rozsahu. Neúčinnost tohoto právního předpisu vyplývá z jeho nejasného formulace, nepřítomnosti konkrétně definovaných povinností a chybějící možnosti přijmout proti členským státům opatření v případě nesplnění povinností.

Tímto právním rámcem, který staví na stávajících nástrojích a doplňuje je, se zavedou minimální pravidla, díky nimž se zlepší situace obětí z právního i politického hlediska v celé EU a obětem trestného činu ve všech členských státech EU budou poskytována stejná základní práva, služby a přístup k právní ochraně.

2.2. Problém B – V EU nejsou dostatečně řešeny potřeby obětí

Potřeby obětí lze shrnout do pěti kategorií: potřeba, aby byly respektovány a aby s nimi bylo zacházeno s respektem a důstojně; potřeba ochrany, podpory, přístupu k právní ochraně a potřeba přístupu k odškodnění a nápravě. Skutečnost, že tyto potřeby nejsou obvykle v členských státech dostatečně nebo vhodným způsobem uspokojovány, je klíčovým problémem, kterým se budou navrhovaná opatření zabývat.

- **Problém č. 1 – Obětem se nedostává dostatečného uznání a není s nimi zacházeno s respektem a důstojně.** S oběťmi musí být zacházeno jako s oběťmi a je třeba respektovat, že prošly utrpením. S oběťmi se navíc musí při veškeré komunikaci se všemi osobami účastnícími se soudního řízení zacházet důstojně a s respektem. Mimořádná pozornost by se také měla věnovat potřebám zranitelných obětí, např. dětí, zdravotně postižených osob, obětí sexuálního násilí. Rovněž musí být respektovány nepřímé oběti (např. rodinní příslušníci), protože i je trestný čin ovlivnil.
- **Problém č. 2 – Oběti nejsou dostatečně chráněny.** Oběti musí být chráněny před dalším trestným činem či zastrašováním ze strany pachatele. Pro oběti chronického násilí je bezpečnost nejen jejich primární potřebou v případě oznámení trestného činu, ale také jejich primární obavou. Oběti musí být rovněž chráněny před sekundární viktimizací v průběhu řízení v důsledku špatného zacházení v souvislosti se soudním řízením a v jeho průběhu.

- **Problém č. 3 – Obětem se nedostává dostatečné podpory.** Bezprostředně po trestném činu potřebují oběti podporu, zejména pomoc v nouzi a psychologickou první pomoc. Pro oběti (a to zejména zranitelné oběti) je také často potřebná a důležitá podpora během následného soudního řízení, ať již právní, morální či praktická. V důsledku trestného činu může být potřebná jak krátkodobá, tak dlouhodobá pomoc.
- **Problém č. 4 – Oběti nemají účinný přístup k právní ochraně.** Oběti musí mít přístup k právní ochraně, např. musí mít přístup k soudnímu řízení, musí mít k dispozici adekvátní právní zastoupení v trestním řízení, přístup k méně formálním právním prostředkům a právo na přezkum rozhodnutí, zda přistoupit ke stíhání pachatele. Oběti musí rovněž rozumět sdělovaným informacím a řízení.
- **Problém č. 5 – Oběti nemají účinný přístup k odškodnění a nápravě.** Oběti musí mít možnost zvolit si vedle běžného soudního postupu i služby restorativní justice. Restorativní justice dává obětem příležitost konfrontace s pachatelem tváří v tvář a umožňuje, aby pachatelé nesli odpovědnost za své činy. Obětem to pomáhá pokračovat v dalším životě.

2.3. Skryté náklady související s viktimizací

Každý trestný čin nevyhnutelně ovlivní ty, kteří se stanou přímo či nepřímo jeho obětí, jakož i společnost obecně. Trestný čin má významné dopady související s hospodářstvím a se zdravím. Uspokojením potřeb obětí lze tyto „skryté“ náklady snížit. Celkové náklady související s trestným činem jsou pro jednotlivce a společnost značné. Patří mezi ně hmotné náklady, zejména v odvětví hospodářství, zdravotnictví a systému trestního soudnictví, a nehmotné náklady, jako bolest, utrpení a snížení kvality života.

Pokud budou uspokojeny potřeby obětí před, během a po trestním řízení, mohou být tyto negativní důsledky omezeny, a lze rovněž zabránit tomu, aby se z důvodu špatného zacházení v průběhu procesu potenciálně zhoršovaly. Pokud má oběť k dispozici vhodnou podporu a ochranu, zotaví se rychleji z důsledků trestného činu jak fyzicky, tak psychicky. Například se tím sníží její ušlý zisk a doba pobírání dávek, nebo se omezí potřeba další zdravotní péče. Uspokojení potřeb obětí tedy značně přispěje k omezení celkových nákladů souvisejících s trestným činem.

2.4. Faktory přispívající k existenci problémů

Hlavní faktory, které přispívají k existenci zjištěných problémů, jsou tyto: neupřednostňování obětí a neznalost jejich potřeb, zakořeněné v historických a kulturních postojích; chybějící mechanismy pro prosazování práv obětí a chybějící praktické znalosti otázek spojených s oběťmi.

2.5. Základní scénář

Z analýzy vyplývá, že bez dalšího opatření pravděpodobně nedojde k dostatečnému vývoji ve vnitrostátních právních předpisech a nevzniknou opatření, která zajistí, aby se obětem dostávalo nediskriminačního zacházení bez ohledu na to, kde se v EU nacházejí, zejména když jsou jim poskytovány služby a přístup k právní ochraně. Rámcové rozhodnutí – dokonce i potom, co se v roce 2014 podle Lisabonské smlouvy stane Evropský soudní dvůr příslušným soudem – neposkytne uspokojivý právní rámec, neboť je nejednoznačně formulován a obsahuje nevymahatelné povinnosti. Proto bude obtížné zahájit řízení ve věci výkonu rozhodnutí a v mnoha případech bude zapotřebí k prokázání dodržení pravidel jen několik málo opatření.

2.6. Potřeba opatření na úrovni EU

Lisabonská smlouva poskytuje jasný právní základ pro podporu spolupráce a vzájemného uznávání v justiční oblasti s přeshraničním rozměrem tím že budou stanoveny minimální normy týkající se práv obětí trestného činu.

Přeshraniční rozměr justiční spolupráce je široký a může vyplynout v celé řadě situací, především když se osoba stane obětí trestného činu ve státě EU, ve kterém je cizincem. Navíc existuje rovněž přeshraniční rozměr u trestných činů proti osobám v zemi jejich bydliště (např. pokud se oběť v průběhu řízení přestěhuje nebo pokud se svědkové nebo majetek nacházejí v zahraničí). Je proto zřejmé, že přeshraniční rozměr viktimizace je významný. S ohledem na právo na volný pohyb v EU je tedy opatření na úrovni EU jasně prospěšnější než vnitrostátní opatření.

Na výhodu opatření na úrovni EU lze nahlížet několika způsoby. Zaprvé oběti nemusí ve srovnání se svou domovskou zemí podléhat stejným právům v zemi jejich bydliště nebo v zemi, kam dočasně vycestovaly nebo kterou navštívily. Tím vzniká riziko omezení volného pohybu osob a služeb, který je jedním ze základních požadavků pro dobré fungování vnitřního trhu. Zadruhé se v případě neexistence minimálních pravidel na úrovni EU týkajících se práv obětí dostává kvalita soudnictví v EU na nižší úroveň, než stanoví pravidla mezinárodních nástrojů a judikatury Evropského soudu pro lidská práva. To lze ve společném prostoru svobody, bezpečnosti a práva jen stěží akceptovat. Jelikož jsou stávající právní předpisy EU nedostačující a mezinárodní nástroje nevymahatelné, stává se jejich plošné konsistentní uplatňování v EU nepravděpodobné. Opatření na úrovni EU proto velmi pravděpodobně přispěje ke vzniku stejných podmínek ve všech členských státech. V neposlední řadě: pokud neexistují společná pravidla, snižuje se důvěra v systémy soudnictví členských států, čímž je naopak nepříznivě ovlivněno účinné používání a uplatňování nástrojů EU na základě zásady vyplývající ze Smlouvy týkající se vzájemného uznávání soudních rozhodnutí a následné posilování prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Jelikož navíc zavedení těchto minimálních pravidel souvisí s oběťmi trestného činu, usnadňuje tyto normy policejní a justiční spolupráci obecně, nejen pokud jde o oběti. To je důsledkem skutečnosti, že zacházení s obětí a obviněným v mnoha ohledech souvisí a mnohé obecné iniciativy týkající se přeshraniční justiční spolupráce nebo vzájemného uznávání mohou mít na oběti dopad. Pokud se zlepší zacházení s oběťmi a jejich ochrana, může se zlepšit i tato spolupráce.

Opatřením na úrovni EU se tedy zajistí, aby všechny členské státy EU dodržovaly společné minimální normy pro všechny osoby, které se stanou obětí trestného činu na jejich území, ať již jsou jejich státními příslušníky či nikoliv.

3. CÍLE

Mezi obecné cíle patří podpora vytvoření evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva a nastolení vzájemné důvěry mezi orgány činnými v trestním řízení tím, že budou v celé EU plně uznávána práva obětí při současném respektování práva na obhajobu a že se občané mohou volně pohybovat, aniž by s nimi bylo zacházeno rozdílně v případě, že se stanou obětí trestného činu.

Konkrétní a operativní cíle jsou uvedeny níže v tabulce:

Konkrétní cíl	Operativní cíl
A. Zajistit, aby se obětem dostalo uznání a aby s nimi bylo zacházeno s úctou a důstojně	A.1 Zajistit uspokojení potřeb nepřímých obětí.
	A.2 Zajistit, aby byl veškerý personál policie, prokuratury a soudů, který přijde s obětí do kontaktu, řádně proškolen v oblasti obětí.
	A.3 Zavést mechanismy pro hodnocení potřeb u všech obětí s cílem zjistit potřeby obětí a zranitelných obětí.
B. Zajistit ochranu obětí	B.1 Zajistit, aby oběti nepřestaly být chráněny, pokud cestují nebo se přestěhují do zahraničí.
	B.2 Zajistit, aby se během řízení zamezilo kontaktu mezi pachatelem a obětí.
C. Zajistit obětem podporu	C.1 Zajistit obětem dostupnost účinných podpůrných služeb.
D. Zajistit obětem účinný přístup k právní ochraně	D.1 Zajistit všem obětem možnost účastnit se soudního jednání.
	D.2 Zajistit, aby všem obětem byla poskytnuta pomoc s porozuměním svým právům, povinnostem a řízení.
	D.3 Zajistit, aby všechny oběti měly právo na přezkum rozhodnutí o stíhání.
E. Zajistit obětem přístup k odškodnění a nápravě	E.1 Zajistit všem obětem přístup k účinným službám restorativní justice.

Spektrum konkrétních cílů, které mají zajistit uznání a uspokojení potřeb obětí trestného činu, je široké a souvisí s mnoha jinými politikami EU, včetně obchodování s lidmi a pohlavního zneužívání a pohlavního vykořisťování dětí a dětské pornografie. Tyto cíle jsou v souladu s přístupy v těchto oblastech. Navrhovaná opatření budou vycházet ze stávajících nástrojů a doplňovat je a zavedou minimální pravidla týkající se práv obětí, čímž se zlepší obecné prostředí v právu a politice EU v oblasti ochrany všech obětí všech druhů trestných činů, např. včetně obětí terorismu a trestných činů spáchaných v silničním provozu.

Všechna opatření EU i členské státy musí při provádění právních předpisů EU respektovat základní práva všech jednotlivců. Opatření EU v této oblasti tedy zároveň zvýší úroveň základních práv obětí trestného činu a přitom zajistí, aby jakékoli omezení práv na obhajobu nebo jiných základních práv bylo jasně a předvídatelně formulováno, bylo nezbytné a přiměřeně chránilo tato práva a svobody obětí.

4. MOŽNOSTI POLITIKY

Všechny možnosti prověřované v tomto posouzení představují kombinovaný přístup s různým stupněm uvedených podrobností nebo ukládaných povinností, které se týkají jak nových právních předpisů EU, tak praktických opatření na zajištění jejich řádného provedení.

Všechna opatření tedy budou doprovázet praktická opatření, která napomohou provedení a zjištění osvědčených metod.

V posouzení dopadů bylo přezkoumáno pět možností politiky: zachování současného stavu (možnost 1) a tři možnosti politiky (možnosti 2, 3a, 3b a 4). Zachování současného stavu by znamenalo nepřijetí žádného opatření na úrovni EU, což nepostačuje k dosažení minimálních společných pravidel týkajících se ochrany obětí v celé Evropě, zatímco ostatní čtyři alternativní možnosti politiky se stanovily s cílem zlepšit postavení obětí v Evropě. Čtyři

uvedené možnosti politiky se liší nízkou – střední – vysokou úrovní povinností uložených členským státům a podrobností, jak jsou tyto povinnosti definovány:

Možnost č. 1: Současný stav	Zachování současného stavu. Žádné opatření na úrovni EU.
Možnost č. 2: Nízká úroveň uložených povinností	Možnost stanovující nejméně povinností. Členským státům je uloženo minimum povinností, pokud jde o zavádění systémů či služeb. Obsahuje minimum podrobností ohledně toho, jaké úrovně by mělo být dosaženo. Při nutnosti učinit právní opatření tato možnost vyžaduje nejméně změn ve vnitrostátních procesních právních předpisech.
Možnost č. 3a – Střední úroveň uložených povinností	Možnost stanovující střední úroveň povinností. Pokud jde o zavedení služeb a práv, ukládá tato možnost členským státům střední úroveň uložených povinností a stanoví, o jaké služby by mělo jít, a přitom definuje minimální podrobnosti, jak tyto normy uplatňovat. Úroveň povinností uložených členským státům souvisejících se zřízením služby restorativní justice (viz níže opatření č. 11) je však nízká a nevyžaduje od nich, aby služby restorativní justice zřizovaly, ale jen aby zajistily uplatňování ochranných opatření a minimálních kvalitativních norem v případech, kde se používají služby restorativní justice.
Možnost č. 3b – Střední úroveň uložených povinností	Možnost stanovující střední úroveň povinností. Pokud jde o zavedení služeb a práv, tato možnost ukládá členským státům u všech opatření střední úroveň povinností a stanoví, o jaké služby by mělo jít, a přitom definuje minimální podrobnosti, jak tyto normy uplatňovat. Úroveň povinností uložených členským státům, pokud jde o služby restorativní justice, je však vyšší než u možnosti č. 3a, protože členské státy musí zřídit služby restorativní justice a uplatňovat minimální pravidla.
Možnost č. 4 – Nejvyšší úroveň uložených povinností	Možnost, která stanoví nejvíce povinností. Pokud jde o zavádění služeb a práv, ukládá členským státům řadu povinností. Rovněž stanoví podrobněji, o jaké služby by mělo jít a přesné normy, které by se měly uplatňovat.

U každé možnosti politiky bylo zváženo následujících jedenáct hledisek, která by měla největší vliv na dosažení operativních cílů a která budou mít pravděpodobně nejvýznamnější důsledky a dopady na náklady:

- 1 Zahrnutí nepřímých obětí
- 2 Proškolení
- 3 Posouzení potřeb obětí
- 4 Identifikace zranitelných obětí a poskytování konkrétních služeb
- 5 Přeshraniční uplatňování ochranných opatření
- 6 Zavedení oddělených čekáren pro zamezení kontaktu mezi obětí a pachatelem
- 7 Zavedení minimální úrovně podpůrných služeb pro oběti během řízení
- 8 Účast na soudním jednání
- 9 Poskytnutí tlumočnických a překladatelských služeb
- 10 Přezkoumání rozhodnutí
- 11 Zavedení služeb restorativní justice

5. ANALÝZA DOPADŮ

U každé možnosti byla provedena široká analýza dopadů. Nejdůležitější pravděpodobné dopady možností politiky jsou v ekonomické a sociální oblasti. Očekává se, že nejvýznamnější důsledky v oblasti nákladů vyplynou pro veřejné orgány. Nepředpokládají se žádné dopady na životní prostředí. Navíc se očekává, že všechny možnosti (kromě zachování stávajícího stavu) budou mít kladný dopad na základní práva, přičemž možnosti, které mají největší dopad, rovněž přinesou i nejlepší zlepšení základních práv.

Dopad různých možností se bude u jednotlivých členských států lišit v závislosti na jejich úrovni stávajících norem týkajících se práv obětí. Vzhledem k tomu, že se stávající vnitrostátní právní předpisy a praxe v různé míře liší od minimálních norem, kterých chtějí navrhovaná opatření dosáhnout, byl by pravděpodobně dopad navrhovaných opatření největší pro členské státy, ve kterých nejsou práva obětí ošetřena, či kde nejsou ošetřena dostatečně, jak předpokládají tyto normy, zatímco dopad by byl menší ve státech, kde je již ochrana a podpora obětí na vysoké úrovni.

6. POROVNÁNÍ JEDNOTLIVÝCH MOŽNOSTÍ

Ačkoli je možnost politiky č. 1 (zachování stávajícího stavu) snadno proveditelná, nesplňuje uvedené cíle, a proto nebude brána v úvahu. Možnost politiky č. 2 také není přínosná a operativní cíle, kterých Evropská komise hodlá přijetím nových opatření dosáhnout, splňuje nedostatečně.

Díky možnosti politiky č. 4 se nejpravděpodobněji podaří splnit všechny cíle v největší možné míře. Ukládá však členským státům nejvíce povinností s nejmenší mírou flexibility.

Členským státům ukládá další povinnosti. V důsledku toho je tedy pravděpodobné, že náklady budou mnohem vyšší než u ostatních možností a je nejméně pravděpodobné, že se na ní strany shodnou. Další případné výhody se nezdají být přiměřené vynaloženým vícenákladům. Je také velmi pravděpodobné, že možnosti politiky č. 3a a 3b cíle splní, i když nikoli ve stejné míře jako možnost č. 4. Vzhledem k vyšší míře flexibility pro státy jsou tyto možnosti proveditelnější z hlediska vyjednávání a způsobí také nižší finanční náklady než možnost č. 4. Navíc bude díky praktickým opatřením i menší riziko nižší účinnosti. Nicméně se má za to, že v souvislosti s konkrétním opatřením týkajícím se služeb restorativní justice vznikají takové náklady, že je upřednostňována smíšená možnost č. 3a. Ve srovnání s možností č. 3b se provedením možnosti č. 3a zejména značně sníží celkové náklady související s provedením.

Proto je upřednostňovaná možnost politiky č. 3a.

Provedení upřednostňované **možnosti politiky č. 3a** by pomohlo dosáhnout následujících výsledků:

Přijetí právních předpisů Evropským parlamentem a Radou (operativní cíle uvedené v závorkách):

- Obětím jsou ve všech členských státech snadno dostupné podpůrné služby a jsou splněny uvedené minimální standardy služeb (C1).
- Ve všech členských státech je personál policie, prokuratury a soudů proškolen v problematice obětí. Soudci mají k dispozici justiční studia (A2).
- Ve všech členských státech existují mechanismy pro posuzování potřeb jednotlivých obětí a identifikování zranitelných obětí (A3).
- Pokud je osoba identifikována jako zranitelná, má k dispozici minimální služby (A3).

- Oběti mají ve všech členských státech během řízení k dispozici tlumočnické a překladatelské služby v míře přiměřené okolnostem případu (D2).
- V případě poskytnutí služeb restorativní justice se ve všech členských státech použijí určitá minimální pravidla (E1).
- Osobám, které mohou již využívat ochranného opatření, může být na žádost a na základě zásady vzájemného uznávání při cestě nebo přestěhování do zahraničí poskytnuta ochranná opatření (B1).
- Oběť má ve všech členských státech právo požadovat přezkum rozhodnutí o stíhání. Přesný mechanismus, jak bude tento přezkum prováděn, se určuje na vnitrostátní úrovni (D3).
- Vyloučení oběti z účasti na soudním jednání vychází z individuálního posouzení a oběť je informována o datu konání soudního jednání a za účast na něm je jí poskytnuta finanční náhrada (D1).
- Během řízení je minimalizován kontakt pachatele a obětí. Všechny nové soudy jsou koncipovány tak, aby v nich byly dvě oddělené čekárny (B2).
- Právní předpisy se budou obecně týkat přímých obětí. Všechna práva se však budou uplatňovat i na přímé rodinné příslušníky obětí vraždy. Bezprostředním rodinným příslušníkům všech obětí budou k dispozici podpůrné služby a ochrana (A1).

Zavedení praktických opatření, která mají doprovázet legislativní opatření pro usnadnění provádění a zohlednit budoucí opatření na úrovni EU, včetně:

- Studie týkající se odškodnění ze strany státu a náhrada ze strany pachatele.
- Studie týkající se právního poradenství a právní pomoci dostupné obětem trestného činu.
- Podpora projektů na vytvoření osvědčených metod, které pomohou členským státům lépe pochopit, jak nejlépe dosáhnout cílů stanovených v právních předpisech.
- Evropská komise rovněž provede své vlastní projekty a studie s cílem dále rozvíjet znalosti v této oblasti. Mezi tyto projekty by mohlo např. patřit zřízení interaktivních internetových stránek ve všech členských státech, které by umožnily obětem lépe pochopit trestní řízení a svou úlohu v něm. Případně by mohlo dojít o vytvoření školicích programů.

7. SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ

Aby byla plánovaná práva respektována v praxi i v právních předpisech, je důležité vytvořit řádný mechanismus monitorování a hodnocení. Komise má v úmyslu provést samostatnou empirickou studii s důrazem na sběr údajů po dobu 3–5 let s cílem provést důkladnou analýzu

účinnosti návrhu z kvantitativního i kvalitativního hlediska. Tyto údaje společně s průzkumy mezi oběťmi by Komisi umožnily lépe posoudit skutečné dodržování v členských státech důkladněji než pomocí prostředků, které byly dosud dostupné, jakož i vyhodnotit, jak oběti vnímají uspokojení svých potřeb.